

7. §.

Azok a függetlenített vállalati műszaki könyvtárosok, akik a jelen utasításban megjelölt időpontig a műszaki könyvtárosi szakvizsgát sikeresen nem teszik le, e munkakörükben csak az illetékes szakminiszter engedélyével maradhatnak.

JÁNOSI FERENC s. k.

a miniszter elsőhelyettese

Melléklet a 11—18/1954.

Np. M. számú utasításhoz.

A bizonyítvány száma:

A vállalati műszaki könyvtárosi vizsgabizottság bizonyítja, hogy

..... (név), aki év hó napján született, atyja neve anyja neve a mai napon tartott vállalati műszaki könyvtárosi szakvizsgán megfelelt. Jelen bizonyítvány függetlenített vállalati műszaki könyvtárosi munkakör ellátására jogosít.

Budapest, 19 hó napján.

a bizottság elnöke

a bizottság tagja a bizottság tagja

P. H.

(Megjelent a Népművelési Közlöny 1954. május 28-i számában.)

A szakkönyvtáros munkaverseny eredményei

Az üzemi, vállalati és intézeti műszaki könyvtárosok munkaversenye — a Hídepítő Vállalat könyvtárosának kezdeményezésére — 1952. november 7. és december 21. között indult el, mint az akkori felhívás kihangsúlyozza „a sztálinvárosi építők és a csepeli vasasok nagyszerű példájára”. A munkaverseny célja a szakkönyvtárosok valamilyen formában való tömörítése, munkájuk összefogása és irányítása volt. Ezt követően 1953. február 25-én indult és május 1-én végződött egy újabb munkaverseny-szakasz.

A műszaki könyvtárosok fenti két alkalommal szervezett munkaversenye csak bizonyos fokig érte el célját. Létesített ugyan valaminő kapcsolatot a versenyző könyvtárak és egy központi szerv között, de ezt a lehetőséget a verseny szervezői nem használták ki a könyvtárak munkájának irányítására. A könyvtárosok ezalatt az idő alatt főleg csak munkájuk mennyiségi eredményeinek (olvasó- és kötetforgalom) emelésére törekedtek. A munka minőségének megjavítására irányuló törekvések még az elsőrendű célként kitűzött szovjet szakirodalom olvasottságának emelése terén sem jártak kielégítő eredménnyel. Ugyancsak elmaradt a könyvtárak egymásközi kapcsolatának kiépítése is, ami pedig fontos követelménye a versenynyilvánosságának.

A harmadikban szervezett munkaverseny előtt a következő feladatok álltak: a versenyt szélesebb alapon több résztvevővel kell folytatni, biztosítani kell a könyvtárak rendszeres és pontos statisztikai adatszolgáltatását, az előre meghatározott

kötelező pontok mellett tágabb teret kell engedni a könyvtárak egyéni vállalásainak, a jó munkamódszerek és kezdeményezések bevezetésének és ismertetésének. A munka minőségének javítása érdekében szervezetebbre kell tenni a tapasztalatok kicserélését, a könyvtárak módszertani irányítását és a versenynyilvánosságot.

Évi 30 millió forint megtakarítás

A III. munkaverseny 3 hónapon át, 1953. október 1-től december 31-ig folyt. A 9 pontból álló versenyfeltételek teljesítését 80 könyvtár jelentette rendszeresen. A résztvevők a következőképpen oszlottak meg:

- I. kategóriában: 21 nagyüzemi könyvtár.
- II. kategóriában: 18 kutató- és tervezőintézeti könyvtár.
- III/a. kategóriában: 23 közép- és kisüzemi könyvtár.
- III/b. kategóriában: 18 könnyűipari közép- és kisüzem könyvtára.

A verseny időtartama alatt a résztvevő könyvtárak munkájában általános fellendülés volt tapasztalható. A megjavult propagandamunka következtében az olvasóforgalom átlag 24%-kal növekedett. Ezzel egyidejűleg a műszaki könyvtárak munkájában először jelentkezett az az öröndetes tény, hogy a szakirodalom alapján elkészült újítások kimutatható eredménnyel jártak: évi 30 millió forint megtakarítást jelentettek népgazdaságunknak.

Az egyes csoportok a versenyben a következő eredményeket érték el:

A nagyüzemi szakkönyvtárak olvasóforgalma 25%-kal növekedett; ebben a negyedévben átlagosan az összes dolgozók 22%-a volt könyvtári olvasó. Ez azt jelenti, hogy csak minden negyedik dolgozó kereste fel egy ízben a szakkönyvtárat. (Megjegyzendő, hogy a műhelykönyvtár adatszolgáltatás hiányossága miatt ez az adat nem tekinthető teljesnek).

Nyertesek:

1. Wilhelm Pieck Gyár (Győr).
2. MÁVAG.
3. IKARUSZ.
4. Sztálin Vasmű Gépgyára.

Dícséretben részesültek:

Magyar Optikai Művek.
Tatabányai Szénbányászati Tröszt.
Csepel Autógyár.

A kutató- és tervezőintézeti szakkönyvtárakban egy negyedév alatt minden egyes dolgozó átlag kétszer vette igénybe a könyvtár szolgáltatásait. Havi olvasóforgalmuk 1953. végére 12%-kal növekedett.

Nyertesek:

1. Kohóipari Tervező Iroda.
2. Bányászati Tervező Intézet.

Dícséretben részesültek:

Papíripari Kutató Intézet.
Mélyépterv.

Közműterv.

Műanyagipari Kutató Intézet.

A közép- és kisüzemi szakkönyvtárak munkáját két-tényező gátolta: az aránylagosan is kevés számú könyvvállomány és az a körülmény, hogy ezekben az üzemekben kevés a függetlenített könyvtáros. Negyedév alatt a dolgozóknak csak 7-8%-a fordult meg egy ízben a könyvtárakban.

Nyertesek:

1. Mélyfúró Berendezések Gyára.
2. Csepel Autó Hajtóműgyára (Győr).

Dícséretben részesült:

Gábor Áron Vasöntöde.

A könnyűipari közép- és kisüzemek még a legfejletlenebbek a szakkönyvtárak helyzetét illetően. Ez a kategória is felmutatott bizonyos fejlődést a verseny során (állománya 12%-kal, olvasóforgalma 13%-kal emelkedett), de még így is csak minden nyolcadik dolgozó kereste fel 3 hónap alatt a műszaki könyvtárakat.

Nyertesek:

1. Kőbányai Textil.
2. Győri Gyapjufonó.

Dícséretben részesültek:

Soroksári Textil.
Férfiruhagyár.

A könyvtáraknak a verseny folyamán elért főbb munkateljesítményeit az alábbi számszerű adatok mutatják:

Könyvvállomány	I.	II.	III/a.	III/b.	Összesen :
verseny előtt:	114.277	64.872	19.538	9.095	207.782 kötet
verseny végén:	121.598	69.955	20.790	10.200	222.543 kötet
növekedés %-ban:	6%	8%	7%	12%	7%
Olvasóforgalom (havi)					
verseny előtt:	6.534	3.236	1.441	841	12.052 kötet
verseny végén:	8.180	3.838	1.935	951	14.904 kötet
növekedés %-ban:	25%	12%	34%	13%	24%
Összes olvasók száma: (három hónap alatt)	23.041	10.549	5.275	2.832	41.697 olvasó
Olvasott kötetek száma: (három hónap alatt)	33.250	36.981	6.107	3.400	79.738 kötet
Olvasott kötetek %-a (az állományhoz viszonyítva)	27%	56%	29%	33%	36%

Az értékelést végző bizottság, amelyben az Országos Műszaki Könyvtár képviselői mellett a versenyben résztvevők felettes hatóságainak, minisztériumainak megbízottai is résztvettek, meglepéssel állapíthatta meg, hogy a műszaki könyvtárak munkaversenye fordulóponthoz érkezett s ha még nem is kellő mértékben, de már elérte célját: összefogta a könyvtárosokat, munkájuk minőségét megjavította, számos eredményeket fokozta és országos viszonylatban is jelentős eredményeket mutatott fel.

A jó munka bizonyítékai

Több résztvevő igen érdekes felajánlásokkal hívta magára a figyelmet. A Bányászati Tervező Intézet lefordította magyarra az ETO* teljes kiadásának „622 Bányászat” osztfályát; a Ruháipari Tervező Intézet alvállalatai könyvtárai között külön munkaversenyt rendezett; a Papíripari Kutató megkezdte a kutatói jelentések könyvtári feldolgozását; a Kohóipari Tervező széleskörű könyvtárközi kölcsönzést épített ki a társintézményekkel; a Wilhelm Pieck Gyárban a kiosztásra kerülő jutalomkönyvekbe a könyvtár szolgáltatásait propagáló ügyes röpiratokat helyeztek el és minden új dolgozóhoz eljuttatták a műszaki könyvtár ismertetőjét; a Sztálin Vasmű Gépgyárának könyvtárosa szemelvényes fordításait üzemrészenként csoportosítva körözte az illetékesek között; a Tatabányai Szénbányászati Tröszt dolgozói vállalati körlevelek útján értesültek a műszaki könyvtár új beszerzéseiről; a Csepel Autó Gyári Hajtóműgyárában gördülőköcsis könyvkiállítások vándoroltak üzemszóról-üzemrésze; a Kőbányai Textil szakmai könyvmertetései alkalmával az előadó a könyv nagyméreteiben megrajzolt és kiállított ábráinak segítségével ismertette a mű mondanivalóját stb. ... Több helyen a könyvtáros maga is nyújtott be

újításokat a kezei között megforduló szakirodalom alapján.

Ezek a követésreméltó kezdeményezések azt igazolják, hogy a műszaki könyvtárak a III. munkaverseny alatt elindultak a helyes úton: ma már tanulnak egymástól és munkájuk továbbfejlesztésében felismerik a helyi sajtóságok adta lehetőségeket.

A IV. munkaverseny

Pártunk III. kongresszusának tiszteletére április 1-én indult IV. munkaverseny eddigi eredményeiről még nem alkothatunk összefoglaló képet. Az azonban már az induláskor is nyilvánvalóvá vált, hogy a műszaki könyvtárosok egy része — sajnálatos módon — nem vette ki részét abból a hatalmas munkalendületből, amellyel egész népünk: ipari és mezőgazdasági dolgozók és értelmiségiek ezt a mindannyiunk számára oly fontos eseményt fogadta.

Ez a verseny a résztvevők három csoportja részére külön-külön összeállított 4—5 kötelező és 3—6 szabadon választható versenypont, valamint egyéni felajánlások alapján indult. (Eddigi érdekesebb híreit lásd: a „Hírek és közlemények” rovatban.) Az indítás kisebb késéssel történt. Részen emiatt, részben pedig a versenymozgalom időszaki jellegének megszüntetése céljából az OMK. elhatározta, hogy a IV. munkaverseny időtartamát szeptember 30-ig újabb három hónapra meghosszabbítja. A könyvtárak vállalásai önműködően áttérjednek a második három hónapra és kiegészülnek a könyvtárosok augusztus 20-i helyi felajánlásaival.

Reméljük, hogy a műszaki könyvtárosok hathónapos IV. munkaversenye ismét hozzájárul a magyar műszaki könyvtárügy jelen és jövő feladatainak jobb elvégzéséhez.

BALÁZS SÁNDOR

A műszaki könyvkiadás ügye és a könyvtárosok

A könyvtárosok 1954. évi márciusi országos értekezletén Darvas József népművelési miniszter elvtárs mondotta: „Feladatuk a könyvtárosoknak az is, hogy segítsék kialakítani a könyvkiadás helyes tervét.” Azt is említette, hogy: „... a könyvkiadás helyes megszervezéséhez a könyvtárosok javaslatai is szükségesek.”

* Egyetemes Tizedes Osztályozórendszer.

Az országos könyvtáros értekezlet határozatában felhívja a könyvkiadói szervek figyelmét, hogy kiadói terveik elkészítésénél a könyvtárosok segítségét vegyék igénybe és a könyvtárakat fokozottabban lássák el a lakosság tényleges igényeinek megfelelő könyvekkel. A műszaki könyvtárosok örömmel fogadják Darvas elvtárs szavait, valamint az értekezlet határozatát, mert abban munkájuk megbecsülését